

এগবাকী ভবিষ্যদ্রষ্টাৰ মহাপ্ৰয়াণ

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি | জিতুমণি পাঠক

অ

দ্ভুত, অবাস্তব, অলৌকিকতাৰ দোষেৰে প্ৰলেপিত বুলি বহস্য সাহিত্যই যিদৰে সাহিত্যৰ মূল সৃষ্টিৰ ধাৰাটোৰ সৈতে বহু যুগ ধৰি বিচ্ছিন্ন হৈ থাকিব লগাত পৰিছিল, ঠিক একেই দশা ঘটিছিল কল্প বিজ্ঞানৰ ক্ষেত্ৰতো। মেৰী শ্বেলীৰপৰা আৰম্ভ কৰি জুল ভাৰ্ণ, এইচ জি বেলছ, আৰ্থাৰ চি ক্লাৰ্ক, আইজাক এছিম'ভ, আল্ফ্ৰেড হাব্বল আদিয়ে কল্প বিজ্ঞানত আৰম্ভ কৰা কাহিনীৰ দৰে ফেণ্টাছীৰ সমাহাৰ নঘটাই ইয়াক বাস্তব ভিত্তি প্ৰদান কৰি সাহিত্যৰ পৰিসৰৰ ভিতৰলৈ লৈ আনিলে যদিও প্ৰকৃত অৰ্থত সাহিত্যৰ মূলসুঁতিত ইয়াক চামিল কৰাৰ সম্পূৰ্ণতাকণ পূৰণ কৰিলে আন এগবাকী কল্পবিজ্ঞান সাহিত্যিকে। আমেৰিকাৰ অন্যতম এগবাকী প্ৰভাৱশালী লেখক তথা কল্প বিজ্ঞানক এক অনন্য উচ্চতা প্ৰদান কৰা সেই ভবিষ্যতদ্রষ্টাগবাকী আছিল 'ৰে ব্ৰেডবেৰি'। সম্পূৰ্ণ নাম— ৰে ডগলাছ ব্ৰেডবেৰি। ১৯২০ চনৰ ২২ আগষ্টত জন্মগ্ৰহণ কৰা ব্ৰেডবেৰিয়ে জীৱনৰ ৯১টা বসন্ত অতিক্ৰম কৰি যোৱা ৫ জুন, ২০১২ চনত মহাশূন্যত বিলীন হৈ গ'ল। কিন্তু তেওঁৰ সৃষ্টি 'ফাৰেনহাইট-৪৫১'ৰ উৰুতাই মানৱ জাতি পৃথিৱীৰপৰা ধ্বংস হৈ নোযোৱা পৰ্যন্ত যে সকলোকে উত্ৰাপিত কৰি ৰাখিব সেয়া কল্প বিজ্ঞানৰ লেখকৰ দৰে ভবিষ্যৎ দৰ্শনৰ ক্ষমতা নথকা সাধাৰণ লোকৰো অনুমান কৰাটো কোনো কঠিন কাম নহয়। ব্ৰেডবেৰিৰ মৃত্যুত প্ৰতিক্ৰিয়া ব্যক্ত কৰি লেখক পিফেন কিঙে

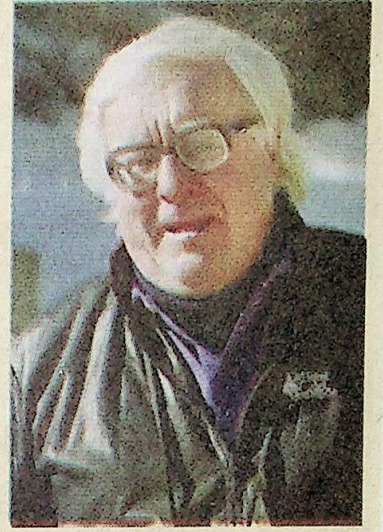
কৈছিল— '... তেওঁ তিনিখন উপন্যাস আৰু প্ৰায় তিনিশমান গল্প লিখি থৈ গ'ল। তাৰে এখন আছিল 'A Sound of Thunder' (বজ্ৰৰ নিনাদ)। মই শূন্য সেই নিনাদ যেন আজি এটি বৃহৎ পদশব্দলৈ পৰিৱৰ্তিত হৈ লাহে লাহে আঁতৰি গুচি গ'ল। কিন্তু তাৰ অনুৰণন সকলো মুহূৰ্ততে সজীৱ হৈ ৰ'ব আমাৰ হৃদয়ত।'

লেখক জীৱনৰ সত্তৰ বছৰীয়া পৰিক্ৰমাত প্ৰতিটো দিনেই নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে লিখি গৈছিল ৰে ব্ৰেডবেৰিয়ে। লিখাৰ জৰিয়তে তেওঁ পাঠকক সপোন দেখিবলৈ শিকাইছিল। শিকাইছিল প্ৰজ্ঞাৰ কৰ্ষণ কৰিবলৈ, নতুন সৃষ্টিৰ পাতনি মেলিবলৈ। মানুহক সকলোপিনৰপৰা দোপতদোপে আঙুৱাই নিবলৈ বুদ্ধিমত্তাৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ প্ৰয়োজনীয়তা তেওঁ ঠিকেই অনুভৱ কৰিছিল, কিন্তু তাৰ পিছতো তেওঁৰ বাবে শেষ কথা আছিল মানৱীয়তা। এখন ব'টিক পৃথিৱীত বাস কৰাৰ কল্পনা তেওঁ কেতিয়াও কৰা নাছিল বা পাঠককো তেনে সপোন দেখুওৱা নাছিল। ব্ৰেডবেৰিয়ে তেওঁৰ উপন্যাসত লিখিছিল, 'আমি যদিহে একান্তভাৱে বিবেকবদ্ধাৰা পৰিচালিত হ'বলৈ লওঁ, তেতিয়া মানৱৰ মাজত কেতিয়াও গঢ় লৈ নুঠিব কোনো ধৰণৰ প্ৰেমৰ সম্পৰ্ক। নাথাকিব বন্ধুত্ব। কোনো কমই আমাক দিব নোৱাৰিব প্ৰাপ্তিৰ তৃপ্তি। চিৰ বিষণ্ণতাই গ্ৰাস কৰিব মানৱ সমাজক। এয়া হ'ব এক চূড়ান্ত মুৰ্খামি।'

ব্ৰেডবেৰিৰ ৰচনাত কল্পনাই পাখি মেলিছিল যদিও সি ভূমিৰ সৈতে সম্পৰ্ক কেতিয়াও বিচ্ছিন্ন কৰা নাছিল। নাছিল তেওঁ কল্পনাত

অলৌকিকতাৰ স্থান। কল্পনাৰ চকুৰে তেওঁ অংকিত কৰিছিল ভবিষ্যৎ পৃথিৱীৰ বাস্তৱতাক। যাৰ বাবে 'ফাৰেনহাইট-৪৫১'-ত আমি উল্লেখ পাওঁ তেওঁৰ দূৰদৃষ্টিৰে প্ৰত্যক্ষ কৰা আজিৰ 'এ টি এম' মেচিন আৰু 'ব্লু টুথ হেডছেট'ক নতুবা 'চিং দ্য বডি ইলেক্ট্ৰিক'ত কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাক। লেখক হিচাপে তেওঁৰ ব্যাপ্তি কেৱল গল্প বা উপন্যাসতে আৱদ্ধ নাছিল। যুক্তিবাদীৰ মনৰ বিপৰীতে আবেগশীল খননৰ চানেকী হিচাপে তেওঁৰ কাপেৰে নিৰ্গত হৈছিল অতীৰ সুন্দৰ কবিতাৰ পংক্তি। সৃষ্টি কৰিছিল অজস্ৰ ৰচনাৰ, নাট্য, চিত্ৰনাট্যৰ।

ব্ৰেডবেৰিৰ প্ৰাণ-প্ৰাৰ্থ্যৰে ভৰা জীৱনটোৰ মূল আধাৰ আছিল চাগে তেওঁৰ সদাসুখী মনটো। সেই সম্পৰ্কে তেওঁ নিজেই কৈছে, 'প্ৰতিদিনেই যেতিয়া মই দাপোণখনৰ সন্মুখত থিয় দিওঁ তেতিয়াই দেখিবলৈ পাওঁ তাত এগবাকী অতি সুখী মানুহ থিয় হৈ ৰৈছে। মাজে মাজে মই নিজেই ভাবি অবাৰ হওঁ যে কিদৰে মই ইমান সুখী হ'ব পাৰিছোঁ! ইয়াৰ উত্তৰো মই ততালিকে পাই যাওঁ। দাপোণত থকা মানুহজনে সদায় নিজৰ সুখৰ বাবে নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে সৃষ্টি কৰি যায় লেখাৰ মাধ্যমেৰে। আৰু তেওঁ সেই সৃষ্টি ইতিবাচক ভাৱধাৰাৰে সমৃদ্ধ।' এয়াই চাগে জীৱনৰ প্ৰকৃত সত্য। ইতিবাচক মনোভাৱ বিজ্ঞান-প্ৰযুক্তিৰ হাজাৰ জীৱনদায়িনী শক্তিতকৈ অধিক শক্তিশালী। ব্ৰেডবেৰিৰ মতে বিজ্ঞান-প্ৰযুক্তিৰ জয়জয়কাৰ অৱস্থাই মানৱ জীৱনলৈ অত্যধিক পৰিমাণৰ মেচিনৰ আমদানি ঘটাইছে। মানুহ হৈ পৰিছে অত্যধিক মেচিন নিৰ্ভৰশীল। মানুহক এতিয়া এনে এক মেচিনৰ প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে যিয়ে এই

মেচিনবোৰৰ আগ্ৰাসনৰপৰা মানুহক ৰক্ষা কৰিব পাৰিব। ভাব হয়, ব্ৰেডবেৰিৰ এয়া যেন উদ্ভট কল্পনা। কিন্তু কোনে জানে ভবিষ্যৎ পৃথিৱীত চাগে সঁচাকৈয়ে মানৱে এখন সংগ্ৰাম আৰম্ভ কৰিব লাগিব নিজকে মেচিনৰ কৰলৰপৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ। সেই যুঁজত কোন জয়ী হ'ব সেয়া কল্পনা কৰা আমাৰ বাবে অতিকৈ কঠিন। তাৰ উত্তৰ দিবলৈ ব্ৰেডবেৰিও আজি আমাৰ মাজত নাই। ব্ৰেডবেৰিৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ প্ৰকাশক এগবাকীয়ে লিখিছিল, 'যোৱা নিশা লছ এঞ্জেলছত অতি শান্তিৰে তেওঁৰ মহাপ্ৰয়াণ ঘটিল।'

জীৱনকালত কেইবাখনো কল্প বিজ্ঞানৰ কাহিনী ৰচনা কৰি কল্পবিজ্ঞানক সুদূৰ ৰূপত থিয় কৰোৱা ব্ৰেডবেৰিৰ সৈতে 'কল্প বিজ্ঞান লেখক' খিতাপ লিপিট খাই পৰাটো অতি স্বাভাৱিক কথা। কিন্তু এই সম্পৰ্কেৰে ব্ৰেডবেৰিয়ে সম্পূৰ্ণ ভিন্নমত পোষণ কৰিছিল। তেওঁৰ মতে, তেওঁ জীৱনত মাত্ৰ এখনেই কল্প বিজ্ঞানৰ কাহিনী লিখিছিল। সেইখন হ'ল 'ফাৰেনহাইট-৪৫১'। বাকী আটাইবোৰ ফেণ্টাছী। এইগবাকী ভবিষ্যৎ দ্ৰষ্টাৰ মৃত্যুৰে দূৰদৃষ্টিহীন মানৱক নিঃসন্দেহে পংগু কৰি পেলালে।